

K-i fal közepe táján a kastély alapozásának kb. 30–80 cm-es maradványait tudtuk kibontani, a betöltésből modern, 20. századi anyaggal. Az alap építéséhez felhasználáltak egy nagyobb méretű faragott római követ is, amit beszállítottunk a múzeum kőtárába.

A megelőző feltárás nélkül megkezdett építkezés miatt jelenleg eljárás folyik az építető ellen, az ügy bírósági szakban van. A leletmentés költségeit egyelőre nem tudtuk behajtani.

Az ásatáson közreműködött Pongrácz Zsuzsanna régész és Haraszi Gabriella restaurátor.

KESZI TAMÁS

109. Dunaújváros, Rácdomb, II. leletmentés

(Fejér megye) B, Ró, Á, Kö

Az Intercisa Múzeum 1999. május 14. és szeptember 6. között megelőző feltárást folytatott a régészeti védelemben részesülő Dunaújváros-Rácdomb lelőhelyen, a Mohácsi utca 1. számú 2149. hrsz-ú telken. Ugyanitt dr. Bóna Istvánné folytatott már leletmentést a 90-es évek elején. Ekkoriban a szóban forgó telekre jelentős mennyiségű földet hordtak mintegy 80–90 cm vastagságban.

Az úszómedence-építést megelőző, mintegy 12 × 5,5 m-es felületen folytatott ásatás során 50 objektumot és 10 települési szintet tártunk fel. Ezek közül egy előbb jégveremként szolgáló, később talán gyümölcsaszalóvá átalakított építményt lehetett az 1745-ben épített és az 1950-es években elpusztított Rudnyánszky-kastélyhoz kötni. Az építmény betöltéséből – a korábbi régészeti periódusok leletein kívül – gazdag újkori kerámia- és vasanyag került elő. A 17. századi török palánkvár személgödreiből a korábbi leletmentésekből ismert leletanyag került elő: kályhaszemek, mázas és mázatlan háztartási kerámia, pipák, kés. Most első ízben sikerült feltárni az Árpád-kori település jellegzetes méhkas alakú személgödreit, 12–13. századi fazék- és bogrács töredékekkel. A késő római temetőből két bolygatatlan sír került elő, az egyikben állapotos nő fekvett, mellette 4. századi bronzérmét, vascsatot és koporsószőget találtunk. Egy további, az említett jégverem ásásakor elpusztított sír leletei (4–5. századi szürke kerámia, ezüst piperekészlet fülkaparó kanala) és a halott csontjai szórványként kerültek elő. Szórványosan kerültek elő egyéb római kori leletek is – főleg téglatöredékek, illetve bronzérme – a későbbi személgödökből. A 10 települési szintből 9 volt bronzkori, a legfelsőt kerámiaanyag alapján a kosideri periódusra lehet datálni. A gödrök mellett több háznak a maradványait, cölöplyukait figyeltük meg, közülük az egyik többszortatú háznak a falai 20–30 cm magasságban megmaradtak. A kerámiaanyagból kiemelkedik a dél dunántúli Mészbetétes edények kultúrájának import edénye, egy gomba alakú függő, egy festett vörös foltokkal díszített meghatározatlan agyagtárgy (talán egy idol töredéke), a bronzanyagból több díszű. A legalsó bronzkori települési szintet 20 cm vastag, mesterségesen felhordott, agyagos réteg választotta el a neolitikus rétegektől, amelyeknek a feltárására már nem volt lehetőségünk.

Az ásatáson közreműködött konzulensként dr. Bóna Istvánné régész, Pongrácz Zsuzsanna régész, Haraszi Gabriella, Késmárky Rita, Bakó Edit, Stéfely Éva restaurátorok és Bencze Rita egyetemi hallgató.

KESZI TAMÁS

110. Dunaújváros, Vásártér

(Fejér megye) Ró

A 6-os számú út mellett, a véderősáv nyugati oldalán, Dunaújváros, Vásártéren kábelfektetés során római kori leletek kerültek elő. A leletbejelentést követő leletmentésen egy gazdasági épületre bontottunk rá, valamint egy igen kis szakaszon rögzítettünk egy sekély árkot (talán az épület kerítőárkát).

PONGRÁCZ ZSUSZANNA

111. Ecsefalva, Pusztaborz szarmata temető

A részletes jelentést lásd a 95–108. oldalon.

(Békés megye) Ő, Sza

RÓZSA ZOLTÁN – SZATMÁRI IMRE

112. Ecsefalva, Üzemi út, Digógödör lelőhely

(Békés megye) U

Az Ecsefalva, Üzemi út, Digógödör lelőhelyen végzett leletmentés során 30 jellegtelen, szabálytalan alakú és elrendezésű őskori (neolit) gödör került elő. A leletanyagot a Munkácsy Mihály Múzeumban a 99.4.1–163. leltári számokon leltároztuk be. Munkatárs: Havassy Péter, Gábor Gabriella, Kocsor Julianna, Rózsa Zoltán.

SZATMÁRI IMRE

113. Edelény, Borsod, Református templom

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

A mai formájában a 18. században épült református templom a földvárval azonos dombon, de annak sáncain kívül helyezkedik el. 1926-ban a templomot övező kerítés javításakor több, másodlagos helyzetben lévő csontvázat, valamint 9, az Árpád-korra keltezhető, S-végű hajkarikát találtak itt. Ez utóbbi valószínűsíthetővé tette, hogy a templom első formájában már az Árpád-korban fennállt.

A Borsodi földvár feltárásának utolsó mozzanataként e templom környékét kutattuk meg. Az ásatással tisztázni szerettük volna a templom és a földvár kapcsolatát. Öt szelvényt nyitottunk a templom É-i oldalán, annak közvetlen közelében. További két szelvényt a domb É-i oldalának a templomtól távolabbi részeit kutattuk át. A templom É-i oldalán a terület egy része a gyakori átépítések folyamán erősen bolygatott volt. Szelvényeink nagy részében azonban már a mai felszíntől 40 cm-re eredeti helyzetben lévő csontvázat találtunk. Az ásatások során 77 sírt bontottunk ki, közülük 15-ben találtunk leleteket. A leletek közül legkorábbi egy líra